ĐÁP ÁN ĐỀ THI
Ngày thi thứ hai

Thời gian: 180 phút

Bài 5 (7 điểm). Nếu p không là ước nguyên tố của bất kì a_n nào thì ta có thể chọn e_p bất kì và bài toán được chứng minh. Giả sử ngược lại, p là một ước nguyên tố của ít nhất một trong các số a_n. Gọi k là số nguyên dương nhỏ nhất sao cho $p \mid a_k$. Gọi $e = e_p =$ số mũ của p trong a_k. Ta chứng minh rằng với mọi n thì hoặc $p \nmid a_n$ hoặc $p^e || a_n$. (Kí hiệu $p^e || a_n$ có nghĩa là p xuất hiện với số mũ e trong a_n).

Trước hết ta chỉ ra bằng qui nạp theo $i \geq 1$ rằng

$$a_{k+i} \equiv a_i \pmod{p^{2e}}.$$

Viết

$$f(x) = c_0 + \sum_{j=2}^{d} c_j x^j = a_1 + x^2 \left(\sum_{j=2}^{d} c_j x^{j-2} \right),$$

(điều kiện $f'(0) = 0$ nói rằng luỹ thừa bậc nhất của x không xuất hiện trong khai triển của f). Với $i = 1$ thì

$$a_{k+1} = f(a_k) = a_k^2 \left(\sum_{j \geq 2} c_j a_k^{j-2} \right) + a_1 \equiv a_1 \pmod{p^{2e}}.$$

Như vậy, $a_{k+1} \equiv a_1 \pmod{p^{2e}}$. Giả sử khẳng định đúng với i, nghĩa là $a_{k+i} \equiv a_i \pmod{p^{2e}}$. Từ đó suy ra $f(a_{k+i}) \equiv f(a_i) \pmod{p^{2e}}$, hay $a_{k+i+1} \equiv a_{i+1} \pmod{p^{2e}}$. Như vậy theo nguyên lý qui nạp thì khẳng định được chứng minh.

Bây giờ cố định số nguyên dương n bất kì sao cho $p \mid a_n$. Viết $n = kq + i$ với $0 \leq i \leq k - 1$. Giả sử $i > 0$. Thế thì ta có

$$a_n \equiv a_{k(q-1)+i} \equiv \cdots \equiv a_i \pmod{p^{2e}}.$$

Nói riêng, $p \mid a_i$ với $i < k$, nhưng điều này mâu thuẫn với cách chọn của k. Như vậy, $i = 0$ và do đó $n = kq$. Thế nhưng đồng dư ở trên cũng nói rằng $a_n \equiv a_k \pmod{p^{2e}}$. Bởi vì $p^e || a_k$, đồng dư này cho thấy $p^e || a_n$. Bài toán được chứng minh.

Bài 6 (7 điểm). (a) DT tiếp xúc (HEF).

Trước tiên (HEF) là đường tròn đường kính AH (ký hiệu là $[AH]$) và theo tính chất quen biết trong tam giác: "Đường thẳng HI đi qua giao điểm $T' \neq A$ của (O) và $[AH]$". Suy ra T chính là giao điểm của (O) và $[AH]$ ($T \neq A$). Để ý rằng IF, IE chính là các tiếp tuyến với $[AH]$ nên tứ giác $TFHE$ là tứ giác điều hòa. Do đó EF và các tiếp tuyến tại T và M đồng quy tại một điểm. Theo giả thiết, DH là tiếp tuyến tại M, suy ra DT là tiếp tuyến tại T.

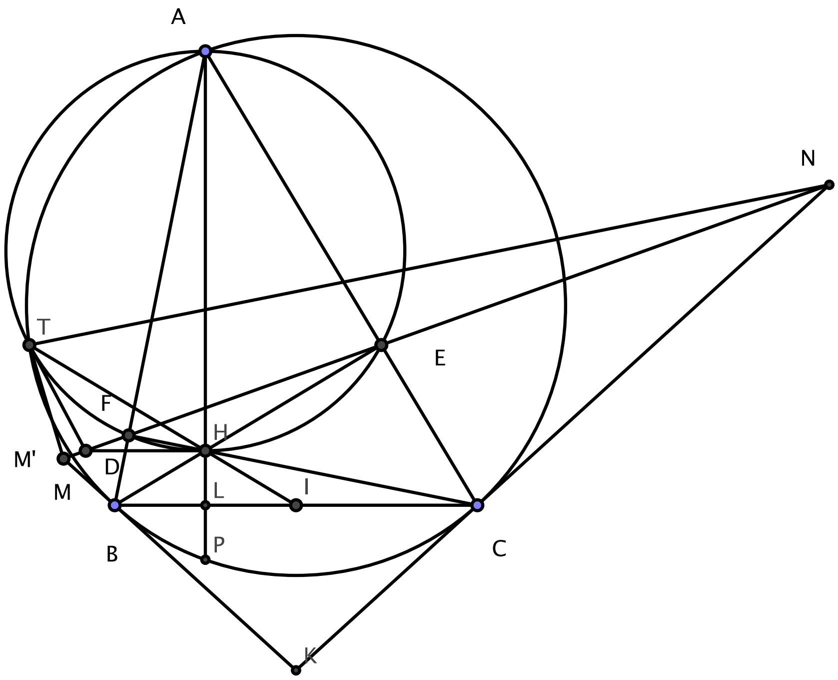

(b) BM, CN, TP đồng quy.

Trước hết, ta chứng minh BM là tiếp tuyến tại B của (O). Giả sử tiếp tuyến tại B cắt EF tại M'. Để ý rằng các tam giác IFB và $M'FB$ cân tại I và M' nên IM là trung trực của FB. Suy ra $\widehat{IM'B} + \widehat{M'BF} = 90°$. Dẫn đến

$$\widehat{IM'B} + \widehat{ACB} = 90°.$$

Mặt khác, do $\widehat{BTA} + \widehat{ACB} = 180°$ và $\widehat{BTA} = \widehat{BTI} + 90°$ nên ta được

$$\widehat{BTI} + \widehat{ACB} = 90°.$$

Từ đây suy ra $\widehat{IM'B} = \widehat{BTI}$ nên M' thuộc đường tròn (IBT). Theo cách dựng điểm M, suy ra $M' \equiv M$. Vậy BM là tiếp tuyến tại B của (O).

Tương tự CN cũng là tiếp tuyến của (O) tại C.

Gọi K là giao điểm của BM và CN. Không khó chứng minh được $\Delta TBC \sim \Delta TFE$. Để ý rằng K là giao điểm của các tiếp tuyến tại B và C của (TBC) cũng như I là giao điểm của các tiếp tuyến tại F và E của (TFE). Suy ra các tứ giác $TBKC$ và $TFIE$ đồng dạng. Suy ra $\widehat{BTK} = \widehat{FTI}$. Vì $\widehat{FTI} = \widehat{BAP}$ nên $\widehat{BTK} = \widehat{BAP}$, thành thử giao điểm của TK với (O) phải trùng với điểm P, nên TK đi qua P.

Vậy BM, CN và TP đồng quy.

Bài 7 (6 điểm)**.** Ký hiệu

$$P_n(x) = \sum_{k=0}^{n} 2^{k(n-k)} x^k.$$

Để chỉ ra đa thức $P_n(x)$ có đúng n nghiệm thực, ta sẽ chỉ ra các số $(\neq 0)$

$$P_n(-2^{-n}), P_n(-2^{-n+2}), P_n(-2^{-n+4}), \ldots, P_n(-2^{n}),$$

luân phiên đổi dấu. Khi đó kết luận là hiển nhiên.

Với mỗi $j = 0, 1, \ldots, n$, nhóm các đơn thức trong đa thức $P_n(x)$ thành các tổng có dạng

$$\begin{aligned}P_n(x) = \cdots &+ 2^{(j-5)(n-j+5)}x^{j-5} + 2^{(j-4)(n-j+4)}x^{j-4}\\ &+ 2^{(j-3)(n-j+3)}x^{j-3} + 2^{(j-2)(n-j+2)}x^{j-2}\\ &+ 2^{(j-1)(n-j+1)}x^{j-1} + 2^{j(n-j)}x^{j} + 2^{(j+1)(n-j-1)}x^{j+1}\\ &+ 2^{(j+2)(n-j-2)}x^{j+2} + 2^{(j+3)(n-j-3)}x^{j+3}\\ &+ 2^{(j+4)(n-j-4)}x^{j+4} + 2^{(j-4)(n-j-5)}x^{j+5} + \cdots,\end{aligned}$$

Tùy vào tính chẵn lẻ của j và $n-j$, có thể tổng đầu hoặc tổng cuối chỉ có một đơn thức.

Bây giờ thế giá trị $x = -2^{-n+2j}$ vào biểu thức của đa thức $P_n(x)$. Ta có

$$\begin{aligned}P_n(-2^{-n+2j}) = \cdots &+ (-1)^{j-4}(-2^{j^2-5^2} + 2^{j^2-4^2})\\ &+ (-1)^{j-2}(-2^{j^2-3^2} + 2^{j^2-2^2})\\ &+ 0\\ &+ (-1)^{j+2}(2^{j^2-2^2} - 2^{j^2-3^2})\\ &+ (-1)^{j+4}(2^{j^2-4^2} - 2^{j^2-5^2}) + \cdots\end{aligned}$$

Chú ý rằng nếu có tổng đầu hoặc cuối là một đơn thức thì giá trị của đơn thức đó có dấu là $(-1)^j$. Sắp xếp lại ta suy ra

$$\begin{aligned}P_n(-2^{-n+2j}) = (-1)^j \Big(\cdots &+ (2^{j^2-4^2} - 2^{j^2-5^2})\\ &+ (2^{j^2-2^2} - 2^{j^2-3^2})\\ &+ 0\\ &+ (2^{j^2-2^2} - 2^{j^2-3^2})\\ &+ (2^{j^2-4^2} - 2^{j^2-5^2}) + \cdots \Big).\end{aligned}$$

Như vậy $P(-2^{-n+2j})$ mang dấu của $(-1)^j$. Hệ quả là các giá trị $P(-2^{-n+2j})$ đổi dấu liên tục khi j thay đổi từ $0, 1, \ldots, n$.